

Наукові перспективи
Видавнича група

ISSN (print) 2708-7530
DOI: 10.52058/2708-7530-2024-8(50)

НАУКОВІ ПЕРСПЕКТИВИ

СЕРІЯ: "ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ", СЕРІЯ: "ПРАВО",
СЕРІЯ: "ЕКОНОМІКА", СЕРІЯ: "ПЕДАГОГІКА",
СЕРІЯ: "ПСИХОЛОГІЯ", СЕРІЯ: "МЕДИЦИНА"

Миру нашій Україні

Випуск 8(50)

2024

Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління

Асоціація науковців України

у рамках роботи Видавничої групи «Наукові перспективи»

Наукові перспективи

*(Серія «Державне управління», Серія «Право», Серія «Економіка»,
Серія «Медицина», Серія «Педагогіка», Серія «Психологія»)*

Випуск № 8(50) 2024

Київ—2024

Ukrainian Assembly of Doctors of Sciences in Public Administration

Association of Scientists of Ukraine

within the work of the Publishing Group "Scientific Perspectives"

Scientific Perspectives

*(Series "Public Administration", Series "Law", Series "Economics",
Series "Medicine", Series "Pedagogy", Series "Psychology")*

Issue № 8(50) 2024

Kiev—2024

ISSN (print) 2708-7530

DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-8\(50\)](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-8(50))

Наукові перспективи: журнал. 2024. № 8(50) 2024. С.994

*Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 24.09.2020 р.
№ 1188 журналу присвоєно категорію "Б" із галузей науки:
державне управління, право та економіка*

*Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 27.09.2021
№ 1017 журналу присвоєно категорію "Б" із психології*

Рекомендовано до друку Президією Всеукраїнської Асамблеї докторів наук з державного управління (Рішення від 26.08.2024, № 9/8-24)

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Серія КВ № 24436-14376Р від 09.06.2020 р.

Журнал видається за підтримки Міжнародного економічного інституту (Есеніце, Чехія) та
КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м.Києва"

Журнал заснований з метою розвитку вітчизняного наукового потенціалу та реалізації кращих традицій науки в Україні та за кордоном. Журнал висвітлює історію, теорію, механізми формування та функціонування, а, також, інноваційні питання розвитку державного управління, права, економіки, психології, педагогіки та медицини. Видання розраховано на дослідників, викладачів вищих навчальних закладів, аспірантів, магістрів, фахівців-практиків.

Наукове видання включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), міжнародної пошукової системи Google Scholar та до міжнародної наукометричної бази даних Research Bible.

Головний редактор:

Жукова Ірина Віталіївна

кандидат наук з державного управління, доцент, директор Видавничої групи «Наукові перспективи», директор Всеукраїнської асамблеї докторів наук з державного управління, Лауреат премії Президента України для молодих вчених, Лауреат премії Верховної Ради України молодим ученим, Лауреат премії імені Івана Франка у галузі інформаційної діяльності, Лауреат Всеукраїнської премії «Інновація в освіті — 2018», м. Київ, Україна

Заступники Головного редактора:

Янчук Артем Олександрович — доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, Заступник керівника Апарата Верховної Ради України (Київ, Україна);

Непомнящий Олександр Михайлович — доктор наук з державного управління, кандидат економічних наук, професор, Дійсний член Академії будівництва України, професор кафедри архітектури і просторового планування Національного авіаційного університету (Київ, Україна). Заслужений будівельник України, Почесний працівник будівництва та архітектури, державний службовець 3 рангу (Київ, Україна);

Дацій Олександр Іванович — доктор економічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна) ;

Помиткіна Любов Віталіївна — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна);

Сіданіч Ірина Леонідівна — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» (Київ, Україна);

Макаренко Олександр Миколайович — доктор медичних наук, професор, академік Міжнародної академії освіти та науки, професор кафедри загальномедичних дисциплін Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна).

Редакційна колегія:

Романенко Євген Олександрович — доктор наук з державного управління, професор, Заслужений юрист України, полковник Генерального штабу Збройних сил України, президент громадської наукової організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління» (Київ, Україна);

Арошидзе Паата — доктор економічних наук, професор, Асоційований професор Державного університету імені Шота Руставелі (Грузія);

Ахметова Лайла Сейсембековна — доктор історичних наук, професор політології, професор кафедри ЮНЕСКО, міжнародної журналістики і медіа в суспільстві факультету журналістики Казахського Національного університету (КазНУ) ім. аль-Фарабі (Казахстан) ;

Бахов Іван Степанович — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна) ;

Балахтар Катерина Сергіївна — здобувач ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 053. Психологія, старший викладач кафедри іноземних мов в Національному університеті ім. О. О. Богомольця (Київ, Україна);

Бурик Зорiana Михайлівна — доктор наук з державного управління, старший викладач кафедри регіонального управління та місцевого самоврядування Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України (Львів, Україна) ;

Вашека Тетяна Володимирівна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна) ;

Вовк Вікторія Миколаївна - кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки Державного університету ім. Станіслава Сташіца в Пілі (м. Піла, Польща) ;

Вдовіна Олена Олександрівна — кандидат наук з соціальних комунікацій, доцент кафедри українознавства, культури та документознавства Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Полтава, Україна);

Гбур Зоряна Володимирівна — доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри управління охороною здоров'я та публічного адміністрування Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шупика (Київ, Україна) ;

Долгова Олена Миколаївна — кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна);

Гвожджевiч Сильвія — кандидат наук, кафедра адміністрації та національної безпеки Державної професійної вищої школи ім. Якуба з Парадижу в Гожуві-Великопольському (Польща);

Головач Наталія Василівна — кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри управління персоналом та економіки праці Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна) ;

Гудзенко Ганна Володимирівна — кандидат медичних наук, асистент кафедри неврології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця (Київ, Україна);

Гуменникова Тамара Рудольфівна — доктор педагогічних наук, професор, директор Придунайської філії Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна) ;

Гечбаїя Бадрі Нодаровiч — доктор економічних наук, професор, Асоційований професор Батумського державного університету ім. Шота Руставелі (Грузія);

Дегтяр Андрій Олегович — доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та підприємництва Національного аерокосмічного університету імені М.С. Жуковського, Заслужений діяч науки і техніки України (Харків, Україна) ;

Дегтяр Олег Андрійович — доктор наук з державного управління, доцент, доцент кафедри менеджменту і адміністрування Харківського національного університету міського господарства ім. О. М. Бекетова (Харків, Україна) ;

Журавльова Лариса Петрівна — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Поліського національного університету (Житомир, Україна) ;

Ічанська Олена Михайлівна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна);

Кайдашев Роман Петрович — доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного, фінансового та банківського права Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна) ;

Кобець Дмитро Леонтійович - кандидат економічних наук (доктор філософії), доцент Хмельницького національного університету, доцент кафедри обліку, аудиту та оподаткування (м. Хмельницький, Україна) ;

Коляденко Ніна Володимирівна — доктор медичних наук, доцент, завідувач кафедри медичної психології Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна) ;

Кошова Світлана Петрівна — кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри управління охорони здоров'я Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика (Київ, Україна) ;

Лігоцький Анатолій Олексійович — доктор педагогічних наук, професор (Київ, Україна) ;

Лич (Назарук) Оксана Миколаївна — доктор психологічних наук, доцент, член-кореспондент української академії акмеології, член громадської спілки «Національна психологічна асоціація», доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна);

Мальцев Дмитро Валерійович — кандидат медичних наук, завідувач лабораторії імунології і молекулярної біології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця (Київ, Україна) ;

Мельник Володимир Степанович — доктор медичних наук, професор кафедри неврології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, декан медичного факультету №1 (Київ, Україна);

Мідельський Сергій Людвигович — професор, Академік, Президент Регіональної Академії Менеджменту (Казахстан);
Міхальський Томаш — доктор наук, доцент кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету (Польща);

Мовмига Наталія Євгенівна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри безпеки праці та навколишнього середовища Національного Технічного Університету «Харківський Політехнічний Інститут» (Харків, Україна);

Мотренко Тимофій Валентинович — доктор філософських наук, професор, професор кафедри публічного адміністрування Міжрегіональної Академії управління персоналом, Академік Національної академії педагогічних наук України (Київ, Україна) ;

Нікульчев Микола Олександрович — доктор богословських наук, кандидат філософських наук, професор, доцент кафедри історії та права ДВНЗ «Донецький національний технічний університет» (Покровськ, Донецька область, Україна);

Недбалек Карел — доктор філософії (PhD) в галузі права, доцент, професор Європейського професійного докторату, МВА, адвокат (Чехія) ;

Новак-Каляєва Лариса Миколаївна — доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри державного управління Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України (Львів, Україна) ;

Носирев Олександр Олександрович — кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри туризму і готельно-ресторанного бізнесу Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (Харків, Україна) ;

Орел Марія Григорівна — доктор наук з державного управління, професор кафедри публічного адміністрування Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна) ;

Павлов Костянтин Володимирович — доктор економічних наук, професор, професор кафедри аналітичної економіки та природокористування Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (Київ, Україна);

Пархоменко-Куцєвіл Оксана Ігорівна — доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри публічного адміністрування Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна) ;

Перестюк Інга Миколаївна — кандидат наук з державного управління, доцент кафедри публічного адміністрування Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна) ;

Помиткін Едуард Олександрович — доктор психологічних наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (Київ, Україна);

П'янківська Людмила Володимирівна – кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії психологічного забезпечення, Державний науково-дослідний інститут МВС України (Київ, Україна);

Радзіховська Наталія Станіславівна — кандидат медичних наук, лікар вищої категорії, завідувач відділенням неврології КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м. Києва", асистент кафедри неврології НМУ імені О.О. Богомольця (Київ, Україна) ;

Савенко Олена Анатоліївна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту і права Дніпровського державного аграрно-економічного університету, членкиня громадської наукової організації "Фінансово-економічна наукова рада" (Київ, Україна) ;

Ситник Григорій Петрович — доктор наук з державного управління, кандидат технічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, професор кафедри державного управління Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна) ;

Стовба Тетяна Анатоліївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та морського права Херсонської державної морської академії (Херсон, Україна);

Тимошенко Наталія Юрївна — кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародної економіки Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (м. Київ, Україна);

Титко Анна Василівна — кандидат юридичних наук, провідний науковий співробітник Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна) ;

Турчинова Ганна Володимирівна — кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету природничо-географічної освіти та екології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна) ;

Хохліна Олена Петрівна — доктор психологічних наук, професор, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна) ;

Цимбалюк Руслан Степанович — кандидат медичних наук, доцент кафедри загальної хірургії № 1 Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, декан медичного факультету №2 (Київ, Україна) ;

Чернуха Надія Миколаївна — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна) ;

Шаповалова Алла Миколаївна - кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри філософії та історії Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського (Київ, Україна) ;

Якимчук Аліна Юрївна — доктор економічних наук, професор, професор кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна) ;

Яковицька Лада Савелівна — доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна).

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

© автори статей, 2024

© Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління, 2024

© Асоціація науковців України, 2024

© Видавнича група «Наукові перспективи», 2024

ЗМІСТІ

СЕРІЯ «Державне управління»

Karpenko L.M., Izha M.M., Kurleiev Yu.V., Zinchenko D.O. <i>INSTITUTIONAL DIMENSION OF PUBLIC ADMINISTRATION DIGITALIZATION: DIGITAL SCENARIO OF THE DEVELOPMENT IN UKRAINE</i>	16
Бідник Т.В. <i>ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД</i>	29
Богданова В.О. <i>МІЖПАРЛАМЕНТСЬКА ДИПЛОМАТІЯ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ГЕОПОЛІТИЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ: АНАЛІЗ КЛЮЧОВИХ ПОНЯТЬ ТА ВПЛИВ НА МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ</i>	40
Василенко Н.В. <i>ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ: ДЕФІНІЦІЙНИЙ АНАЛІЗ</i>	56
Вербоватий А.В. <i>ОСНОВНІ ІНСТРУМЕНТИ ЦИФРОВОГО МАРКЕТИНГУ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ</i>	65
Вербовенко О.П., Кириленко В.А. <i>ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СИСТЕМИ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ</i>	74
Войтко С.В., Черненко Н.О., Глущенко Я.І., Корогодова О.О. <i>РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ НАДЗВИ- ЧАЙНИМИ ТА КРИЗОВИМИ СИТУАЦІЯМИ В УКРАЇНІ</i>	89
Вольська О.М. <i>РОЛЬ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА У ФОРМУВАННІ МОДЕЛІ ДЕМОКРАТИЧНОГО ВРЯДУВАННЯ НА ЛОКАЛЬНОМУ РІВНІ</i>	104
Гасюк І.Л., Іваній О.М. <i>ЛОГІЧНО-ФОРМАЛЬНІ ТА КРИТЕРІАЛЬНІ МЕТОДИ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ</i>	112

Гібкін К.Р. <i>ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗЗИ: ДОСВІД КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ</i>	130
Дорофєєв О.В., Стрілець Б.В. <i>МОДЕРНІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ</i>	141
Кириленко М.М. <i>ДЕРЖАВНИЙ МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ ДЕРЖАВИ НА МІЖНАРОДНІЙ АРЕНІ</i>	156
Коломійчук О.Е., Ткаліч В.В. <i>НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ АКУШЕРСЬКО-ГІНЕКОЛОГІЧНОЮ СЛУЖБОЮ В УКРАЇНІ</i>	167
Коман А.І. <i>ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТНО-КОШТОРИСНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ У МІСТОБУДУВАННІ</i>	187
Мосєєв Г.С. <i>ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СФЕРИ СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ</i>	195
Пархоменко-Куцевіл О.І. <i>ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН У КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ДЕРЖАВНО-УПРАВЛІНСЬКИЙ ВПЛИВ</i>	206
Пастушенко І.П. <i>ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В СФЕРІ МЕДИЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ В УКРАЇНІ</i>	219
Позичанюк К.І. <i>ОСВІТА ЯК МЕХАНІЗМ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ</i>	232
П'ятничук І.Д. <i>КОМУНІКАЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ВИЩОЮ ОСВІТОЮ</i>	243
Савицький А.Я. <i>РОЛЬ ГРОМАДСЬКИХ ІНІЦІАТИВ У РОЗВИТКУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ</i>	254

УДК 354:328.185

[https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-8\(50\)-141-155](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-8(50)-141-155)

Дорофєєв Олександр Вікторович доктор економічних наук, професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування, Полтавський державний аграрний університет (ПДАУ), вул. Сковороди 1/3, ПДАУ, корпус №4, каб. 494, м. Полтава, 36003, <https://orcid.org/0000-0002-8608-0501>

Стрілець Богдан Васильович кандидат юридичних наук, доцент кафедри підприємництва і права, Полтавський державний аграрний університет (ПДАУ), вул. Сковороди 1/3, ПДАУ, корпус №4, кафедра підприємництва і права, каб. 482а, м. Полтава, 36003, тел. (0532) 56-95-64, <https://orcid.org/0000-0001-7043-7329>

МОДЕРНІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Анотація. Наразі Європейським Союзом (далі – ЄС) накопичено значний досвід реформування та вдосконалення державного управління та державної служби, незважаючи на те, що сфера державного управління не підпадає під регулювання *acquis communautaire*.

Фундаментальні здобутки у сфері організації державного управління та державної служби переважно мають вигляд «м'яких» стандартів, до яких входять Білі книги, комунікації Європейської Комісії, а також рекомендації з конференцій міністрів, відповідальних за питання державного управління, чи керівників департаментів державної служби.

Реформа європейського управління є одним із стратегічних завдань, поставлених Європейською комісією. Одним із ключових напрямів удосконалення публічного адміністрування є залучення громадськості до процесів управління як на державному, так і на місцевому рівнях.

Основоположним принципом ЄС є прозорість. Він вимагає від ЄС розкривати інформацію про формування політики та витрати та підтримувати принцип свободи інформації.

Реформування системи державного управління є невід'ємним елементом підготовки до європейської інтеграції. З метою вступу до ЄС, на країни-кандидати покладаються зобов'язання щодо забезпечення інституційного розвитку та адміністративної спроможності, свідченням чого є запровадження Програми SIGMA (*Support for Improvement in Governance and Management (Sigma)*) та кількість публікацій, підготовлених в її рамках. План дій з

підготовки держав-кандидатів до членства в ЄС обов'язково включав План із реформування системи державного управління та її інституційного розвитку.

Гармонізація вітчизняного законодавства з правом ЄС є необхідним чинником процесу євроінтеграції. Наразі невирішеним є питання щодо нормативного закріплення принципів державного управління в Україні.

Авторами зроблено висновки, що в контексті наближення законодавства України до права ЄС в питаннях державного управління і регіональної політики видається за можливе говорити про адаптацію до «м'якого права» (наприклад, повідомлень Європейської Комісії).

Ключові слова: державне управління, ЄС, Європейська комісія, реформування, принципи ЄС, прозорість, європейське врядування, європеїзація.

Dorofyeyev Oleksandr Viktorovych Doctor of Economical Sciences, Professor, Department of Public Management and Administration Poltava State Agrarian University, tel.: (050) 602-53-42, <https://orcid.org/0000-0002-8608-0501>

Strilets Bohdan Vasylovych PhD in Law, Associate Professor, Department of entrepreneurship and law, Poltava State Agrarian University, tel.: (099) 382-65-54, <https://orcid.org/0000-0001-7043-7329>

MODERNISATION OF PUBLIC ADMINISTRATION AND REGIONAL POLICY IN THE CONTEXT OF EURO-ATLANTIC INTEGRATION OF UKRAINE

Abstract. Currently, the European Union (hereinafter – the EU) has accumulated considerable experience in reforming and improving public administration and civil service, despite the fact that the public administration sector is not regulated by the *acquis communautaire*.

The fundamental achievements in the field of public administration and civil service organisation are mainly in the form of 'soft' standards, which include White Papers, communications of the European Commission, and recommendations from conferences of ministers responsible for public administration or heads of civil service departments.

The reform of European governance is one of the strategic tasks set by the European Commission. One of the key areas for improving public administration is public involvement in governance processes at both the national and local levels.

The EU's fundamental principle is transparency. It requires the EU to disclose information on policy-making and spending and to uphold the principle of freedom of information.

Reforming the public administration system is an integral element of preparation for European integration. In order to join the EU, candidate countries are required to ensure institutional development and administrative capacity, as evidenced by the introduction of the Support for Improvement in Governance and Management (SIGMA) programme and the number of publications prepared under it. The Action Plan for the preparation of candidate states for EU membership necessarily included a plan for reforming the public administration system and its institutional development.

Harmonisation of domestic legislation with EU law is a necessary factor in the European integration process. Currently, the issue of regulatory consolidation of the principles of public administration in Ukraine remains unresolved.

The authors conclude that in the context of approximation of Ukrainian legislation to EU law in matters of public administration and regional policy, it seems possible to talk about adaptation to 'soft law' (e.g., communications of the European Commission).

Keywords: public administration, EU, European Commission, reform, EU principles, openness, European governance, Europeanisation.

Постановка проблеми. Європейський вибір України передбачає переосмислення пройденого за роки незалежності шляху державного будівництва, визначення нових цілей і завдань, що Україна повинна досягти для того, щоб стати європейською державою. Безсумнівно, для ефективного функціонування в європейській спільноті, Україна повинна мати сучасну модель державного управління, злагоджене функціонування як системи органів державної влади, так і органів місцевого самоврядування. Європейські країни мають значний досвід функціонування державного управління, оскільки в країнах ЄС це запроваджено та ефективно діє тривалий час.

Україна активно працює над реформами системи державного управління та регіональної політики з метою приведення у відповідність з європейськими стандартами та наближення до членства в ЄС.

Угода про асоціацію між ЄС та Україною вимагає проведення реформ, у тому числі в державній службі. Незважаючи на те, що Україна перебуває у повномасштабній війні з Росією, кандидатура України на вступ до ЄС у 2022 році ще більше прискорила реформаторські зусилля.

Враховуючи вищевикладене, використання позитивного європейського досвіду, запровадження європейських стандартів функціонування державного управління є важливою передумовою побудови ефективної та раціональної системи публічної адміністрації в Україні.

Вивчення досвіду ЄС є цінним, оскільки він підтримує високі стандарти державного управління, включаючи незалежність, ефективність, професіона-

лізм, прозорість, відкритість, повагу до прав людини та гендерну рівність. Тому є необхідність удосконалення державного управління в Україні, як такої системи, яка дозволить повною мірою реалізовувати покладені на державу і місцеві органи влади завдання. Впровадження в Україні державного управління європейського рівня передбачає врахування європейських принципів і стандартів державного управління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Засади організації та діяльності інститутів ЄС досліджувалися значною кількістю вітчизняних фахівців, зокрема, Н.Т. Гончарук, О.Ю. Оболенським, С.В. Сьоміним, В.А. Худавердієвою, А. Чередниченко та іншими.

Мета статті. Метою цієї статті є окреслення ключових напрямів розвитку та принципів функціонування державного управління в ЄС в контексті їх гармонізації в національне законодавство.

Виклад основного матеріалу.

Публічне адміністрування завжди перебувало в центрі уваги ЄС, свідченням чого є, зокрема, заснування у 1981 році Європейського інституту державного управління (EIPA); підтримка ініціативи стосовно створення Європейської мережі державного управління (EPAN) – неформального об'єднання державних службовців усіх країн-членів ЄС, створеного з метою надання можливості фахівцям із державного управління обмінятися досвідом і знаннями; заснування та утримання з 2003 року, веб-сайту EUPAN для більш інтенсивного співробітництва мережі EPAN та налагодження її внутрішніх і зовнішніх комунікацій [1].

Ключові питання організації державного управління та державної служби в ЄС переважно мають вигляд «м'яких» стандартів, які включають Білі книги, комунікації Європейської Комісії, а також рекомендації з конференцій міністрів, відповідальних за питання державного управління, чи керівників департаментів державної служби.

Усвідомлюючи все більше ослаблення довіри до європейських і національних органів влади і відчуження європейців від політичного процесу, Європейська комісія розгорнула на початку 2000 року реформу європейського управління, зробивши його одним із своїх стратегічних завдань. Удосконалення європейського управління мало на меті підтримувати процес адаптації до глобальних викликів і сприяти розбудові європейської довіри громадян до дій громадських інституцій, як на місцевому, так і національному рівні. У результаті це має призвести до досягнення консенсусу, здобуття підтримки та розуміння найважливіших реформ, розпочатих на рівні Європейського Союзу.

Метою реформи стало усвідомлення того, що демократичні інститути європейського і національного рівнів мають докласти всіх зусиль для «відновлення зв'язку» із своїми громадянами, тим самим підвищивши ефективність державного управління [2].

У Білій книзі «Про європейське управління» Європейська комісія продовжила розвивати цю концепцію, стверджуючи, що поставлене завдання можна виконати лише шляхом посилення громадської участі в політичному процесі та впровадження відкритих процедур прийняття рішень [3].

Біла книга містила наступні дії, які необхідно вжити з метою реформування європейського управління: інтенсивне залучення громадськості та більша відкритість шляхом посилення взаємодії громадянського суспільства з регіональними та місцевими органами влади на основі стандартів партнерства; підвищення якості політики ЄС шляхом сприяння більш широкому використанню різних інструментів політики, подальше спрощення існуючого законодавства ЄС, публікація керівних принципів щодо збору та використання експертних порад та ефективнішого забезпечення їх виконання; застосування принципів належного врядування через покращення діалогу з третіми країнами при розробці політичних пропозицій; ефективна співпраця між інституціями ЄС та між цими інституціями і державами-членами, щоб забезпечити узгодженість політики та визначити довгострокові перспективні цілі в процесі формування стратегічної політики.

Європейська комісія запропонувала п'ять основних критеріїв належного врядування, які мають передусім стосуватися функціонування європейських політик, але повинні також допомогти покращити управління в державах-членах:

- 1) відкритість, що означає більш відкриту роботу адміністративних інституцій, щоб бути більш прозорими для широкої громадськості;
- 2) участь, яка стосується широкої участі суспільства в усьому політичному ланцюжку – від концепції до реалізації, на всіх рівнях громадськості влади (багаторівневе партнерство). Комісія також наголошує на участі громадських та неурядових організацій у роботі управління (так званий громадянський діалог) та внесок представників роботодавців і профспілок (так званий соціальний діалог);
- 3) підзвітність, що означає більш чітке окреслення ролей у законодавчому і виконавчому процесі, і кожна з інституцій ЄС має пояснити та прийняти відповідальність за те, що вона робить у Європі;
- 4) ефективність, що стосується підвищення спроможності держави для ефективної та своєчасної реалізації державної політики;
- 5) узгодженість, що передбачає інтеграцію управління різними громадськими політиками, як європейською, так і національною, а також різними рівнями органів державної влади (в рамках багаторівневої системи управління).

Впровадженню Білої книги про європейське врядування сприяла ініціатива «Краще регулювання» [4]. Її метою є підвищення якості регулювання на рівні

Співтовариства та, як наслідок, створення кращого середовища для економічного зростання та зайнятості в державах-членах. Очікується, що підвищення якості регулювання зменшить бюрократію та сприятиме розробці кращих правил як для споживачів, так і для підприємств.

Головні заходи, включені в цю ініціативу, охоплюють: запровадження системи оцінки впливу нормативно-правових актів на законодавство ЄС; перегляд та спрощення існуючого законодавства Співтовариства, включаючи вдосконалення його доступності, прозорості і зрозумілості; організація Єврокомісією багатосторонніх консультацій на етапі законодавчих ініціатив; оцінка та скорочення адміністративних витрат і відповідальності; пошук альтернатив правовим актам і нормативним актам (таким як саморегулювання та прийняття законів спільно законодавцем і залученими сторонами).

Ряд основоположних аспектів, пов'язаних з належним урядуванням, неупередженістю, прозорістю, відкритістю, верховенством права та демократичною легітимністю, відображені в Порівняльному огляді характеристик та ефективності державного управління ЄС-28, опублікованому Європейською Комісією в 2018 році. Звіт демонструє стійку неоднорідність між держав-членів і акцентує увагу на деяких важливих змінах, таких як адміністративні традиції, культура тощо. Незважаючи на те, що контексту надається суттєве значення, також вказується, що загальна державна система, історія та поточна політика відіграють не менш важливу роль. Із Звіту також убачається, що принципи належного урядування не гарантують ефективності, якщо вони просто прописані в тексті [5].

Крім того, принципи належного урядування закріплені в Європейському кодексі належної адміністративної поведінки [6], ухвалені Європарламентом, який встановлює обов'язок інституцій ЄС дотримуватися керівних принципів у своїх відносинах з громадянами держав-членів. Відповідно до положень, викладених у Кодексі, європейське урядування має ґрунтуватися на належній адміністративній поведінці на основі принципів законності, відсутності дискримінації, пропорційності, відсутності зловживання владою, неупередженості, незалежності, об'єктивності, послідовності, справедливості та ввічливості.

Вищезазначені дії стосуються перш за все інституцій Співтовариства, але Комісія заохочує інші країни-члени зробити подібні кроки в рамках їх національного законодавства.

Вводиться в обіг термін «європеїзація», який по відношенню до державного управління означає запозичення досвіду та запровадження кращої управлінської практики органів ЄС або інших держав-членів у національних системах державного управління, адаптацію або пристосування національних процедур, норм, стандартів до норм і правил ЄС. Європеїзація державного

управління являє собою процес/феномен, який відбувається у структурах державного управління держав-членів ЄС, під яким розуміється вплив законодавства ЄС на процеси формування та застосування національного адміністративного права, його інтерпретацію; зміни у функціонуванні державного управління з урахуванням викликів, обумовлених процесом європейської інтеграції [7].

У 2014 році Європейська комісія визначила обсяг реформи державного управління, що охоплює шість основних галузей, таких як стратегія реформи управління; політика розвитку та координації; державна служба та управління людськими ресурсами; відповідальність; надання послуг; управління державними фінансами[8].

Програмою підтримки вдосконалення врядування та менеджменту SIGMA у цьому ж році розроблені принципи державного управління, які оновлені у 2017 році. Основні принципи, викладені в цьому документі, включають наступне: відповідне законодавство; участь; відкритість; прозорість прийняття рішень; правильна організація; відповідний персонал; адекватне фінансове та бюджетне управління; ефективність; відповідність; відповідальність; нагляд. Очевидно, що значна частина цих принципів є новими для української практики і, запроваджені на законодавчому рівні, мають бути осмисленими науковцями та практиками. Зокрема, йдеться про такі принципи як: участь, конформність тощо [9].

Одним із провідних принципів ЄС є прозорість. Він покладає на ЄС обов'язок розкривати відомості з приводу формування політики та витрати, а також забезпечувати дотримання принципу свободи інформації. Вказані вихідні засади відображені в установчих договорах ЄС. У статті 10 Договору про Європейський Союз закріплено, що прозоре ухвалення рішень забезпечується «якомога ближче до громадян». У статті 11 передбачено, що як окремим особам, так і представницьким асоціаціям має бути гарантована можливість «висловлювати та публічно обмінюватися своїми думками в усіх сферах діяльності Союзу». Договір про функціонування Європейського Союзу розширює ці пункти. Він говорить про те, що інституції ЄС мають діяти відкрито та забезпечувати доступ до документів фізичним та будь-яким фізичним чи юридичним особам, які проживають або мають зареєстрований офіс у країні ЄС (стаття 15) [10]. Даний принцип також екстраполюється (в необов'язковій формі) на місцевий та регіональні рівні в ЄС.

Починаючи з 2015 року SIGMA здійснює огляди на відповідність принципам державного управління країн-кандидатів на вступ до ЄС та потенційних кандидатів. Систематизовані звіти про моніторинг підготовлені у 2015 та 2017 роках, водночас більш цільові огляди проводились у 2016 та 2019 роках. У даних оглядах аналізувалась результативність кожної країни з питань

реформи державного управління, окреслювалися значення для показників та вносилися пропозиції стосовно реформи. Перевірки додержання принципів державного управління також проводились у окремих країнах-партнерах на основі інтересів та ініціативи кожної окремої держави. Зокрема, у 2015 році складено звіт відносно Молдови, у 2018 році – Грузії та України, у 2019 році – Вірменії [11].

Звіт SIGMA стосовно України став предметом дискусій у соціальних мережах, пресі та експертних колах. Ряд експертів згодні з надзвичайною важливістю та пріоритетністю реформи державного управління в Україні. Звіт SIGMA слугує стартом та дорожньою картою для наступного реформування системи державного управління.

Водночас, відсутня єдина думка про те, як тлумачити даний звіт стосовно виконання Стратегії реформування державного управління України та її перших важливих результатів.

У ході Політичного Діалогу на високому рівні стосовно даного питання, проведеного 13 грудня 2021 року, Європейський Союз та Україна наголосили на необхідності реформи державного управління.

Серед основних пріоритетів реформи державного управління у 2022 році виокремлено: запровадження Закону «Про адміністративну процедуру» (наразі даний Закон України прийнятий та набрав чинності) та проведення відповідного навчання держслужбовців, суддів та адвокатів; подальше впровадження електронної системи управління людськими ресурсами, оновленої системи, яка зменшить паперотворення, сприятиме прозорості та ефективності; реформа оплати праці на державній службі (з 01 січня 2024 року в Україні впроваджена нова система оплати праці державних службовців, у основу якої покладено класифікацію посад); запровадження ефективних критеріїв відбору на державну службу; удосконалення доступу до державних послуг тощо [12].

Аналізуючи перспективи впровадження європейських принципів державного управління як принципів державного управління в Україні, необхідно врахувати наступне.

По-перше, необхідність оновлення принципів функціонування державного управління в Україні впливає із зобов'язань, взятих Україною як передумова її вступу до ЄС. Так, підписуючи Угоду про асоціацію між Україною, з одного боку, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії та їх державами-членами, з іншого боку, згідно зі ст. 3 цієї Угоди Україна зобов'язалася забезпечити належне державне управління як важливу складову співпраці з ЄС.

Угодою передбачено лише кілька статей, які безпосередньо стосуються державного управління і регіональної політики, однак вони не зачіпають

питання адаптації законодавства у даній сфері, а тільки регламентують питання відповідного співробітництва між сторонами. Відповідно до статті 446, сторони сприяють взаєморозумінню та двосторонньому співробітництву у сфері регіональної політики щодо методів формування та реалізації регіональних політик, зокрема багаторівневого управління та партнерства, з особливим наголосом на розвитку відсталих територій та на територіальному співробітництву, при цьому створюючи канали зв'язку та активізуючи обмін інформацією між національними, регіональними та місцевими органами влади, соціально-економічними утвореннями та представниками громадянського суспільства [13].

По-друге, відсутній Закон України «Про державне управління в Україні». Таким чином, невирішеним є питання щодо нормативного закріплення принципів державного управління в Україні. Із аналізу Стратегії реформування державного управління на 2016-2020 роки, вбачається, що вони повинні бути зазначені в законах України, що регулюють діяльність органів виконавчої влади. Безумовно, у цьому контексті йдеться про Закон України «Про Кабінет Міністрів України» [14], Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» [15] та ін.

Реалізація публічної адміністрації в Україні неможлива без регламентації її діяльності на рівні окремого Закону України «Про державне управління в Україні», де необхідно окремо регулювати принципи її діяльності, визначити їх зміст та механізми реалізації.

По-третє, принципи державного управління утворюють певну систему. Принципи державного управління за своїм значенням і функціональною роллю в діяльності державного управління доцільно поділити на: фундаментальні (принцип демократизму; верховенство права та пріоритет прав людини і громадянина у відносинах з органами державної влади, а також принцип активної взаємодії публічної адміністрації з інститутами громадянського суспільства), загальні (принцип законності; принцип ефективності; принцип пропорційності; принцип рівності (недискримінації), принцип відповідальності, принцип відкритості діяльності та інші) та спеціальні (принципи, які притаманні окремим суб'єктам національного державного управління).

Модернізація публічного управління неможлива без визначення стратегічних та вдосконалення її правових засад.

Стратегією реформування державного управління на 2016-2020 роки визначено, що реформування державного управління в Україні має базуватися на принципах, викладених в документі SIGMA «Принципи державного управління: рамки для країн ЄПС» [16].

У липні 2021 року урядом України затверджена Стратегія реформування державного управління до 2025 року. Метою даної Стратегії є підвищення

ефективності вітчизняної адміністрації за допомогою впровадження Європейських принципів державного управління в Україні.

Очікуваними результатами проведення реформи державного управління до 2025 року є: забезпечення надання послуг високої якості та формування зручної адміністративної процедури для громадян і бізнесу; формування системи професійної та політично нейтральної публічної служби, орієнтованої на захист інтересів громадян; розбудова ефективних і підзвітних громадянам державних інституцій, які формують державну політику та успішно її реалізують для сталого розвитку держави.

Враховуючи, що в умовах війни та післявоєнний період перед органами публічної влади постає ряд нових викликів, а тому необхідним є формування стратегічного бачення функціонування та розвитку публічного управління в середньостроковій та довгостроковій перспективах та внесення змін до Стратегії реформування державного управління України на 2022-2025 роки [17].

У аспекті вдосконалення правового регулювання державного управління і регіональної політики Україні важливо також проаналізувати Повідомлення Європейської Комісії про вдосконалення європейського адміністративного простору (Communication on Enhancing the European Administrative Space (ComPAcT)) 2023 року, яке охоплює три вектори [18]:

1. Програма навичок державного управління (зокрема, розширити обмін співробітництва в державному управлінні, створити мережу центрів передового досвіду). Ринки праці переживають структурні перетворення, зокрема за рахунок до демографічних змін [19]. На цьому тлі державне управління стикається з сильною конкуренцією, особливо в сферах, які потребують нового набору навичок, знань і компетенцій. Цифрова трансформація також вимагає суттєвого збільшення участі державних службовців у навчанні, а також переосмислення робочих процесів використання потенціалу автоматизації, тощо. Програма навичок державного управління підтримуватиме держави-члени в їхніх зусиллях для створення стійких, привабливих, прозорих та високоефективних органів управління шляхом оснащення їх широким спектром інструментів для підвищення кваліфікації та перекваліфікації робочої сили [20].

2. Спроможність до цифрового десятиліття Європи (підтримка цифрового законодавства та законодавства, пов'язаного з даними, і технологій штучного інтелекту; сприяння сталому та ефективному використанню нових технологій). Цифрове десятиліття встановлює цілі до 2030 року мати 100% забезпечення громадськості послугами, які будуть доступні фізичним та юридичним особам онлайн, надаючи всім людям доступ до їхніх медичних записів онлайн та до безпечних засобів електронної ідентифікації. Державні органи управління повинні освоїти цифрові технології. Від них очікують

надання послуг безперебійно та дружній спосіб для людей, бізнесу та власного персоналу. Завдяки застосуванню цифрового законодавства ЄС, публічні адміністрації можуть більше співпрацювати ефективно узгодивши свої зусилля із зусиллями в усьому ЄС. Законодавство ЄС забезпечує основу для ефективного та безпечного обміну даними та сумісність між державними адміністраціями. У 2023 році було виділено 30 млн євро на фінансування Програми «Цифрова Європа» для підтримки впровадження законодавства ЄС щодо кібербезпеки і національних стратегій кібербезпеки.

З метою реалізації вказаних цілей, Європейською комісією запропоновано забезпечити підтримку надання повністю доступних адміністративних онлайн-послуг за допомогою Єдиного цифрового шлюзу, ініціативи електронного уряду з оцифрування державного управління та автоматизованого обміну доказами, керованими за допомогою Одноразової технічної системи та перевірки автентичності доказів через Інформаційну систему внутрішнього ринку [21]. Він продовжуватиме сприяти взаємодії Загальноєвропейських просторів даних і забезпечувати електронний обмін інформацією між державними адміністраціями через кордони, що здійснюється Інформаційною системою внутрішнього ринку та Електронним обміном інформацією про соціальне забезпечення. З метою підвищення сумісності та надання безперебійних послуг запропоновано розробити інструменти, зокрема, можна створити Центр підтримки інтероперабельної Європи, який буде підтримувати державні органи управління у створенні оцінки сумісності та просувати Європейську структуру інтероперабельності, а також її спеціалізацію, таку як для розумних міст і спільнот. Також, опубліковано огляд можливостей фінансування цифрової трансформації органів державного управління та синергії між ними. Наголошено на необхідності підтримки об'єднання хмарних можливостей між державними адміністраціями для розвитку їхньої технологічної бази та покращення надання державних послуг.

3. Спроможність очолити зелений перехід (в тому числі, підтримувати оновлення національних стратегій і планів адаптації до зміни клімату; пропагувати захист клімату та надавати інші вказівки щодо навколишнього середовища) [18]. ЄС зобов'язався стати кліматично нейтральним до 2050 року та підвищити ефективне використання ресурсів, забезпечуючи при цьому соціальну справедливість та інклюзивність. Швидка декарбонізація виробництва електроенергії та використання енергії є важливою першою віхою, яка має бути доповнена більш глибокими змінами в таких секторах, як будівництво, транспорт, торгівля, сільське господарство, утилізація відходів та управління водними ресурсами. Міста мають вирішальне значення для досягнення кліматичних цілей, оскільки на них припадає 70-80% викидів парникових газів ЄС і 80% населення ЄС. Зміна клімату потребує підвищення

стійкості інфраструктури, а також здатності справлятися з викликами, такими як екстремальна погода, часті стихійні лиха, дефіцит води тощо. Очікується, що це негативно вплине на біорізноманіття, матиме суттєвий вплив на навколишнє середовище та, у свою чергу, на виробництво продуктів харчування. Органи державного управління відіграють ключову роль у формуванні умов для досягнення економіками та суспільством амбітних кліматичних та енергетичних цілей до 2030 року та повинні подавати приклад. Їм необхідно впровадити зелений перехід у всі сфери політики та рівнях управління на основі інтегрованого планування, надійних оцінок і оцінок впливу, а також широких консультацій, щоб гарантувати, що ніхто не залишиться осторонь. Їм необхідно адаптувати державні фінанси для підтримки «зеленого» переходу та соціальної справедливості за допомогою належної податкової політики, «зелених» державних закупівель, сталого фінансування та інвестицій, які дотримуються принципу «не завдати істотної шкоди».

Таким чином, євроатлантична інтеграція України до ЄС обумовлює необхідність реформування низки сфер суспільного та державного життя. З метою ефективної взаємодії в європейському співтоваристві Україна повинна оновити та удосконалити державне управління, налагодити систему як державної, так і місцевої влади.

Основоположні аспекти організації державного управління та державної служби в ЄС здебільшого представлені у формі «м'яких» стандартів, які включають Білі книги, комунікації Європейської Комісії, а також рекомендації з конференцій міністрів, відповідальних за питання державного управління, чи керівників департаментів державної служби.

Європейські принципи діяльності державного управління становлять певну систему. В основу даної системи покладені наступні принципи: прозорості, демократизму, верховенства права та пріоритету прав людини і громадянина у відносинах з органами державної влади. Ключовим принципом у системі державного управління є активна взаємодія публічної адміністрації з інститутами громадянського суспільства.

Ключовим напрямком удосконалення європейської управління є активна взаємодія з громадськістю, залучення інститутів громадянського суспільства до управління справами ЄС.

Європейська комісія виокремила п'ять основних критеріїв належного врядування для застосування у своїй практиці, а також у країнах-членах ЄС: відкритість, що означає більш відкриту роботу адміністративних інституцій, щоб бути більш прозорими для широкої громадськості; участь; підзвітність; ефективність; узгодженість.

З приводу питання державного управління і регіональної політики у контексті наближення законодавства України до права ЄС можна стверджу-

вати про адаптацію до «м'якого права». Прямих обов'язкових вимог щодо адаптації вітчизняного законодавства у даній сфері Угодою про асоціацію не передбачено. Водночас, вона важлива, в тому числі, для пришвидшення досягнення відповідності Копенгагенським критеріям вступу до ЄС.

На сьогоднішній день, невирішеним є питання щодо нормативного закріплення принципів державного управління в Україні.

Література:

1. Європейський досвід державного управління: Курс лекцій. Уклад.: О.Ю. Оржель, О.М. Палій, Ю.Д. Полянський, С.М. Гладкова, С.В. Соколик, П.І. Крайник, Т.О. Гусаченко; За заг. ред. О.Ю. Оболенського, С.В.Сьоміна, А.О. Чемериса, С.В. Загороднюка, О.Л. Приходько, Л.О. Воронько. К.: Вид-во НАДУ, 2007. 76 с.
2. Міжнародна практика заходів, спрямованих на зміцнення довіри між державою та організаціями громадянського суспільства. Дослідження, проект на замовлення Координатора проектів ОБСЄ в Україні, 2010 р. <https://www.osce.org/uk/ukraine/75885>.
3. Communication from the Commission of 25 July 2001 «European governance - A white paper» [COM(2001) 428 final - Official Journal C 287 of 12.10.2001]. <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/white-paper-on-governance.html>.
4. Better Regulation, The European Commission, Brussels 2010. URL: https://commission.europa.eu/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation_en.
5. European Commission, Directorate-General for Employment, Social Affairs and Inclusion, Palaric, E., Thijs, N., Hammerschmid, G. A comparative overview of public administration characteristics and performance in EU28, Publications Office. 2018. <https://data.europa.eu/doi/10.2767/13319>
6. The European Code of Good Administrative Behaviour, The European Parliament, Strasbourg 2001. <https://www.statewatch.org/media/documents/news/2002/mar/ombcode.pdf>.
7. Худавердієва В.А. Європейський адміністративний простір і його вплив на національні правові системи держав-членів Європейського Союзу і країн-кандидатів// Публічне управління та митне адміністрування, Спецвипуск 2022, с. 136-143.
8. ОЕСР (2017), SIGMA, Принципи державного управління, ОЕСР, Париж, http://www.sigmaweb.org/publications/Principles-of-Public-Administration_Edition-2017_ENG.pdf.
9. Preparing Public Administrations for the European Administrative Space. SIGMA Papers No. 23. OECD iLibrary. <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver>.
10. Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union. Charter of Fundamental Rights of the European Union. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2010. 403 p. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/3c32722f-0136-4d8f-a03e-bfaf70d16349> (дата звернення 26.05.2024)
11. Monitoring Reports. SIGMA : OECD. <http://www.sigmaweb.org/publications/monitoring-reports.htm>.
12. ЄС підтримує розбудову в Україні держави, яка працює в інтересах громадян. https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine/ес-підтримує-розбудову-в-україні-держави-яка-працює-в-інтересах-громадян_uk?s=232
13. Association Agreement between the European Union and its Member States, of the one part, and Ukraine, of the other part. *Official Journal of the European Union*. L 161/3. 29.05.2014. https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2016/november/tradoc_155103.pdf дата звернення 26.05.2024)

14. Про Кабінет Міністрів України. Закон України від 27.02.2014 № 794-VII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18>
15. Про центральні органи виконавчої влади. Закон України від 17.03.2011 3166-VI. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#Text>
16. Деякі питання реформування державного управління України. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.07.2021 № 831-р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/831-2021-%D1%80>
17. Гончарук Н., Чередниченко А. Модернізація публічного управління в Україні в умовах війни та в поствоєнний період у контексті європейських цінностей// Аспекти публічного управління. №6 (Т. 10) 2022, с. 46-54.
18. Commission Communication COM(2023) 667 'Enhancing the European Administrative Space (ComPAct)'. https://commission.europa.eu/document/9ecd5276-df34-41ec-a328-ad51d1190300_en (дата звернення 26.05.2024)
19. Communication "Demographic change in Europe: a toolbox for action. https://commission.europa.eu/publications/communication-demographic-change-europe-toolbox-action_en.
20. Commission welcomes Member States' targets for a more social Europe by 2030. <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&furtherNews=yes&newsId=10299>.
21. Internal Market Information System (IMI). https://single-market-scoreboard.ec.europa.eu/enforcement-tools/imi_en.

References

1. Orzhel, O.Yu., Paliy, O.M., Polyansky, Yu.D., Gladkova, S.M., Sokolyk, S.V., Krainyk, P.I., Husachenko, T.O. (2007). *Yevropeys'kyi dosvid derzhavnoho upravlinnya: kurs lektsii [European experience in public administration: Course of lectures]*. Obolensky, O.Yu., Syomin, S.V., Chemeris, A.O., Zahorodniuk, S.V., Prykhodko, O.L., Voronko, L.O. (Eds.). Kyiv: Publishing House NADU, 76 p. [in Ukrainian]
2. International practice of measures aimed at strengthening trust between the state and civil society organizations. Research commissioned by the OSCE Project Coordinator in Ukraine, 2010. *osce.org*. Retrieved from: <https://www.osce.org/uk/ukraine/75885> [in Ukrainian].
3. Communication from the Commission of 25 July 2001 «European governance - A white paper» [COM(2001) 428 final - Official Journal C 287 of 12.10.2001]. *eur-lex.europa.eu*. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/white-paper-on-governance.html>
4. Better Regulation, The European Commission, Brussels 2010. *commission.europa.eu*. Retrieved from https://commission.europa.eu/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation_en.
5. European Commission, Directorate-General for Employment, Social Affairs and Inclusion, Palaric, E., Thijs, N., Hammerschmid, G. (2018) A comparative overview of public administration characteristics and performance in EU28, *Publications Office*: Retrieved from <https://data.europa.eu/doi/10.2767/13319>
6. The European Code of Good Administrative Behaviour, The European Parliament, Strasbourg 2001. *statewatch.org*. Retrieved from <https://www.statewatch.org/media/documents/news/2002/mar/ombcode.pdf>
7. Khudaverdieva, V. A. (2022). Yevropeys'kyi administratyvnyy prostir i yoho vplyv na natsional'ni pravovi systemy derzhav-chleniv Yevropeys'koho Soyuzu i krayin-kandydativ [European Administrative Space and Its Impact on National Legal Systems of EU Member States and Candidate Countries]. *Publichne upravlinnya ta mytne administruvannya, Spetsvypusk - Public Administration and Customs Administration, Special Issue*, 136-143 [in Ukrainian]

8. OECD (2017), SIGMA, *Pryntsypy derzhavnoho upravlinnya [Principles of Public Administration]* Paris. Retrieved from http://www.sigmaweb.org/publications/Principles-of-Public-Administration_Edition-2017_ENG.pdf.
9. Preparing Public Administrations for the European Administrative Space. SIGMA Papers No. 23. OECD iLibrary. *oecd-ilibrary.org*. Retrieved from <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver>
10. Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union. Charter of Fundamental Rights of the European Union. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2010. 403 p. *op.europa.eu*. Retrieved from <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/3c32722f-0136-4d8f-a03e-bfaf70d16349>
11. Monitoring Reports. SIGMA : OECD. *sigmaweb.org*. Retrieved from <http://www.sigmaweb.org/publications/monitoring-reports.htm>.
12. The EU supports the development of a state in Ukraine that works in the interests of citizens. *eeas.europa.eu*. Retrieved from: https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine/ес-підтримує-розбудову-в-україні-держави-яка-працює-в-інтересах-громадян_uk?s=232 [in Ukrainian]
13. Association Agreement between the European Union and its Member States, of the one part, and Ukraine, of the other part. Official Journal of the European Union. L 161/3. 29.05.2014. *trade.ec.europa.eu* Retrieved from https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2016/november/tradoc_155103.pdf
14. Zakon Ukrainy «Pro Kabinet Ministriv Ukrainy» vid 27.02.2014 № 794-VII [Law of Ukraine “On Cabinet of Ministers of Ukraine from 27.02.2014 № 794-VII]. (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18> [in Ukrainian].
15. Zakon Ukrainy «Pro tsentralni orhany vykonavchoi vlady» vid 17.03.2011 3166-VI [Law of Ukraine “On Central Organs of Executive Power from 17.03.2011 3166-VI] (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#Text> [in Ukrainian].
16. Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy “Deiaki pytannia reformuvannia derzhavnoho upravlinnia Ukrainy” vid 21.07.2021 № 831-r [Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine "Some issues of reforming the state administration of Ukraine" from 07/21/2021 No. 831-r.] (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/831-2021-%D1%80> [in Ukrainian].
17. Honcharuk N., Cherednychenko A. (2022) Modernizatsiia publichnoho upravlinnia v Ukraini v umovakh viiny ta v postvoiennyi period u konteksti yevropeiskykh tsinnosti [Modernization of public administration in Ukraine during the war and in the post-war period in the context of European values]. *Aspekty publichnoho upravlinnia – Aspects of public administration*. №6 (T. 10) 2022, 46-54 [in Ukrainian].
18. Commission Communication COM(2023) 667 ‘Enhancing the European Administrative Space (ComPAct)’. *commission.europa.eu*. Retrieved from https://commission.europa.eu/document/9ecd5276-df34-41ec-a328-ad51d1190300_en
19. Communication “Demographic change in Europe: a toolbox for action. *commission.europa.eu*. Retrieved from https://commission.europa.eu/publications/communication-demographic-change-europe-toolbox-action_en.
20. Commission welcomes Member States' targets for a more social Europe by 2030. *ec.europa.eu* Retrieved from <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&furtherNews=yes&newsId=10299>
21. Internal Market Information System (IMI). *europa.eu*. Retrieved from https://single-market-scoreboard.ec.europa.eu/enforcement-tools/imi_en.